

Số: 18 /BC-UBND

Quảng Ngãi, ngày 28 tháng 01 năm 2022

BÁO CÁO

Về việc đánh giá tổng hợp thực trạng về quy hoạch, kiến trúc nông thôn trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi giai đoạn từ năm 2011 đến nay

Thực hiện nội dung Công văn số 4883/BXD-QHKT ngày 26/11/2021 của Bộ Xây dựng về việc đánh giá tổng hợp thực trạng về quy hoạch, kiến trúc nông thôn, UBND tỉnh Quảng Ngãi báo cáo một số nội dung có liên quan như sau:

I. Thực trạng về quy hoạch, kiến trúc nông thôn

1. Về quy hoạch nông thôn

- Tỷ lệ phủ kín Quy hoạch chung nông thôn: Đến cuối năm 2021, trên địa bàn toàn tỉnh Quảng Ngãi đã có 148/148 xã (tổng số xã theo Nghị quyết số 867/NQ-UBTVQH14 ngày 10/01/2020 của Ủy Ban Thường vụ Quốc hội) hoàn thành việc lập, phê duyệt đồ án Quy hoạch chung nông thôn. Tuy nhiên, phần lớn (hơn 90%) đồ án Quy hoạch chung nông thôn được lập và phê duyệt trong giai đoạn 2011 - 2020, đến nay đã đến thời kỳ rà soát, điều chỉnh quy hoạch theo Luật Xây dựng năm 2014 cho giai đoạn tiếp theo (giai đoạn 2021 - 2030).

- Công tác triển khai rà soát, điều chỉnh tổng thể quy hoạch chung nông thôn: Đến cuối năm 2021, có 12 xã (huyện Ba Tơ: 5 xã, huyện Bình Sơn: 7 xã) đạt tỷ lệ 8% đã rà soát, phê duyệt nhiệm vụ điều chỉnh tổng thể quy hoạch chung nông thôn.

- Về công tác ban hành Quy định quản lý theo đồ án quy hoạch chung nông thôn được duyệt: Có 148/148 xã (đạt tỷ lệ 100%) đã ban hành Quy định quản lý theo đồ án quy hoạch được duyệt, làm cơ sở phục vụ công tác quản lý xây dựng trên địa bàn.

- Việc tổ chức lập, phê duyệt các đồ án Quy hoạch chi tiết trung tâm xã: đạt 25% tổng số xã trên địa bàn tỉnh (33 xã/148 xã).

2. Về thực hiện tiêu chí xây dựng nông thôn mới

- Đến Quý III/2021, trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi có 89/148 xã (tỷ lệ 60,1%) được công nhận xã đạt chuẩn nông thôn mới; có 02 huyện: Nghĩa Hành và Tư Nghĩa đạt chuẩn huyện nông thôn mới; UBND tỉnh Quảng Ngãi đã có các Tờ trình số 94/TTr-UBND ngày 05/10/2020 và 155/TTr-UBND ngày 12/10/2021 trình Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn thẩm định, đề nghị xét, công nhận huyện Lý Sơn đạt chuẩn nông thôn mới năm 2019 và

thành phố Quảng Ngãi hoàn thành nhiệm vụ xây dựng nông thôn mới năm 2020.

- Trong khuôn khổ chương trình nông thôn mới, UBND tỉnh đã ban hành 09 mẫu nhà xây dựng ở khu vực nông thôn (gồm 06 mẫu nhà vùng lũ, 03 mẫu nhà cho người có công). Tuy nhiên, tiêu chí các mẫu nhà nhằm phục vụ hỗ trợ cải thiện nhà ở cho các đối tượng thuộc chính sách xã hội, người trong vùng lũ mà không đạt mục tiêu phát triển kiến trúc địa phương.

- Theo Kế hoạch số 691/QĐ-UBND ngày 06/8/2021 của UBND tỉnh, đến hết năm 2021 toàn tỉnh Quảng Ngãi phấn đấu 02 huyện, thành phố đạt chuẩn và hoàn thành nhiệm vụ xây dựng nông thôn mới (lũy kế 04 huyện, thành phố) và 05 xã đạt chuẩn nông thôn mới (lũy kế 94 xã).

3. Về quản lý xây dựng nhà ở nông thôn

- Nhà ở riêng lẻ khu vực nông thôn thuộc đối tượng miễn phép xây dựng (theo Luật Xây dựng năm 2014 và các quy định liên quan). Phần lớn phát triển, cải thiện nhà ở khu vực nông thôn chủ yếu là dân tự xây dựng.

- Công tác quản lý nhà nước đối với hoạt động xây dựng nhà ở riêng lẻ thuộc khu vực nông thôn thông qua các nội dung: Quản lý mục đích sử dụng đất theo các quy định của Luật Đất đai; quản lý mốc giới xây dựng theo quy hoạch nông thôn. Riêng công tác quản lý kiến trúc nông thôn, nhìn chung chưa có sự tham gia mạnh mẽ của chính quyền địa phương trong kiểm soát về hình thức, chỉ tiêu kiến trúc nhà ở nông thôn.

II. Đánh giá công tác quản lý quy hoạch, kiến trúc nông thôn

1. Kết quả đạt được

- Các đồ án quy hoạch chung được duyệt làm cơ sở để địa phương quản lý và thực hiện đầu tư xây dựng các công trình hạ tầng kỹ thuật, hạ tầng xã hội, kêu gọi đầu tư, phát triển sản xuất phù hợp; tạo bước chuyển biến tích cực về kinh tế - xã hội ở nông thôn.

- Công tác quy hoạch chung nông thôn được lập nhằm góp phần định hướng cho việc phát triển kinh tế - xã hội địa phương, triển khai đầu tư xây dựng đồng bộ cơ sở hạ tầng, các điểm dân cư nông thôn, cũng như tạo điều kiện phát triển nhà ở riêng lẻ, cải thiện cảnh quan kiến trúc vùng nông thôn. Ngoài diện nhà dân tự xây dựng thì nhà nước thông qua các chương trình mục tiêu Quốc gia về nhà ở, UBND tỉnh đã có nhiều chính sách hỗ trợ cải thiện nhà ở, nâng cao chất lượng cuộc sống cư dân khu vực nông thôn.

- Việc lập quy hoạch chung nông thôn làm cơ sở để đánh giá, xác nhận mức độ đạt các tiêu chí xã, huyện nông thôn mới; nhằm thu hút, huy động các nguồn lực khác nhau trong đầu tư, xây dựng kết cấu hạ tầng nông thôn làm cho khu dân cư nông thôn từng bước hoàn thiện về hạ tầng (điện, đường, trường, trạm...), tạo diện mạo khang trang hơn.

- Trên cơ sở Quyết định số 1246/QĐ-TTg ngày 19/7/2021 của Thủ tướng Chính phủ và Quyết định số 1120/QĐ-BXD ngày 08/10/2021 của Bộ trưởng Bộ Xây dựng về việc ban hành Kế hoạch triển khai Định hướng phát triển kiến trúc Việt Nam đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2050, UBND tỉnh đã chỉ đạo Sở Xây dựng tham mưu UBND tỉnh xây dựng kế hoạch thực hiện Định hướng phù hợp với điều kiện của tỉnh Quảng Ngãi, trong đó, có nội dung định hướng quản lý, phát triển kiến trúc khu vực nông thôn, làm cơ sở để phát triển bền vững cho khu vực nông thôn trong giai đoạn mới hiện nay.

2. Những tồn tại trong quản lý quy hoạch, kiến trúc nông thôn

- Về thực hiện theo quy hoạch được duyệt và chất lượng của các đồ án quy hoạch chung nông thôn:

+ Quy hoạch chung xây dựng nông thôn mới các xã được lập, phê duyệt từ năm 2011, đồ án quy hoạch nông thôn được lập trên nền bản đồ địa chính của từng xã mà không nghiên cứu trên nền bản đồ đo vẽ địa hình (do Thông tư số 02/2017/TT-BXD ngày 01/3/2017 của Bộ trưởng Bộ Xây dựng không quy định, đồng thời nguồn kinh phí phục vụ lập quy hoạch còn hạn chế); Do vậy, chất lượng của đồ án quy hoạch còn một số nội dung bất cập, chưa phù hợp với thực trạng, nguồn lực đầu tư xây dựng của địa phương, của tỉnh, dẫn đến phải rà soát, điều chỉnh cục bộ quy hoạch.

+ Nhiều quy hoạch chung nông thôn chưa được rà soát, điều chỉnh, bổ sung cho phù hợp tình hình thực tế của địa phương; đảm bảo thực hiện tái cơ cấu ngành nông nghiệp gắn với ứng phó với biến đổi khí hậu, quá trình đô thị hóa của các xã ven đô và đảm bảo tiêu chí môi trường nông thôn (theo Quyết định số 1980/QĐ-TTg ngày 17/10/2016 của Thủ tướng Chính phủ về ban hành Bộ tiêu chí quốc gia về xã nông thôn mới giai đoạn 2016 - 2020).

- Về kiến trúc nông thôn:

+ Các khu nông thôn tập trung (ngoài khu vực kinh doanh dịch vụ) xu hướng phát triển nhà ở độc lập, nhà vườn được duy trì. Tuy nhiên, cùng với phát triển kinh tế, việc xây dựng kiến trúc nông thôn phần lớn mang tính tự phát, chưa được hướng dẫn kiến trúc; hoạt động phân lô, tách thửa chưa được kiểm soát nên hình thành loại hình nhà ở liên kế với mật độ xây dựng lớn ở khu vực nông thôn, kiến trúc nhà tự xây không thống nhất, thiếu tính thẩm mỹ kiến trúc.

+ Hoạt động sang nhượng, tách, chia thửa đất ở cùng với “bê tông hóa” trong xây dựng nhà ở mới xen cây, tự phát làm thay đổi cấu trúc không gian kiến trúc dân cư truyền thống (nhà ở 3 gian, mái ngói truyền thống,...).

3. Nguyên nhân tồn tại

- Kinh phí bố trí cho việc lập quy hoạch nông thôn còn hạn chế nên chất lượng, nội dung một số đồ án chưa cao.

- Chưa có sự tham gia của Nhà nước trong định hướng và quản lý hoạt động kiến trúc khu vực nông thôn; Quy hoạch chung nông thôn chưa tập trung nghiên cứu sâu giải pháp quy hoạch cảnh quan, định hướng kiến trúc nhà ở khu vực nông thôn.

- Tỷ lệ quy hoạch chi tiết điểm dân cư nông thôn còn thấp, thiếu cơ sở cho chính quyền địa phương quản lý các chỉ tiêu kiến trúc quy hoạch trong xây dựng khu vực dân cư nông thôn.

- Nhà ở nông thôn phần lớn tự xây dựng, thiếu sự tham gia của các cá nhân, tổ chức về thiết kế kiến trúc. Sự tham gia của các hội nghề nghiệp trong đánh giá, tư vấn định hướng quản lý và phát triển quy hoạch, kiến trúc nông thôn còn hạn chế.

III. Đề xuất, kiến nghị, giải pháp về quy hoạch, kiến trúc nông thôn giai đoạn đến năm 2030

1. Sự cần thiết

Trong giai đoạn 2021 - 2030, khu vực nông thôn vẫn còn chiếm tỷ lệ rất lớn (khoảng 60-70%); vì vậy, công tác quy hoạch, kiến trúc nông thôn có ý nghĩa và góp phần quan trọng trong phát triển kiến trúc trên địa bàn tỉnh, bảo vệ tôn tạo cảnh quan môi trường, tạo điều kiện thúc đẩy kinh tế - xã hội địa phương.

2. Đề xuất giải pháp về quy hoạch, kiến trúc nông thôn giai đoạn đến năm 2030

- Bên cạnh công tác tập trung rà soát điều chỉnh quy hoạch chung nông thôn cho phù hợp với giai đoạn mới, phù hợp với các quy hoạch cấp trên; UBND tỉnh sẽ chỉ đạo UBND các huyện, thị xã, thành phố đẩy mạnh việc tổ chức lập quy hoạch chi tiết các điểm dân cư nhằm phục vụ công tác quản lý quy hoạch, đầu tư xây dựng công trình và nhà ở dân cư phù hợp với bản sắc của từng địa phương.

- Đến năm 2030, đạt tối thiểu 80% điểm dân cư nông thôn tại trung tâm các xã được ban hành Quy chế quản lý kiến trúc theo định hướng phát triển kiến trúc Việt Nam đến năm 2030, trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi.

- Phát huy vai trò của hội nghề nghiệp kiến trúc, xây dựng trong hoạt động thiết kế xây dựng nhà ở nông thôn thông qua thiết kế mẫu, tài liệu hướng dẫn; cộng đồng đồng dân cư dễ dàng tiếp cận các thông tin chính sách, tham khảo mẫu nhà ở nông thôn, vật liệu xây dựng, tìm hiểu và lựa chọn mẫu phù hợp với điều kiện kinh tế và văn hóa từng vùng, địa phương.

3. Kiến nghị các chính sách về quy hoạch, kiến trúc nông thôn

Đề nghị Bộ Xây dựng:

- Nghiên cứu, bổ sung văn bản, tiêu chuẩn thiết kế nhà ở nông thôn, quy định quản lý xây dựng nhà ở nông thôn và các tài liệu phục vụ công tác

quản lý các cấp về hướng dẫn tổ chức không gian kiến trúc nhà ở nông thôn; xây dựng các tập thiết kế mẫu nhà ở nông thôn phù hợp với phong tục tập quán, đặc điểm của từng vùng miền, địa phương.

- Quan tâm chỉ đạo các Hội nghề nghiệp Kiến trúc, Xây dựng cần tăng cường phát huy vai trò trong tư vấn về quy hoạch kiến trúc nông thôn có tính đồng bộ, lâu dài. Trong đó, nghiên cứu, phát động cuộc thi Kiến trúc nhà ở nông thôn, nhằm chọn mô hình kiến trúc nông thôn cho các vùng nông thôn trong thời kỳ mới, phù hợp tình hình, điều kiện kinh tế - xã hội của từng địa phương.

Kính đề nghị Bộ Xây dựng xem xét, tổng hợp./.

Nơi nhận:

- Bộ Xây dựng (báo cáo);
- TT Tỉnh ủy (báo cáo);
- TT HĐND tỉnh;
- CT, PCT UBND tỉnh;
- Sở Xây dựng;
- UBND các huyện, thị xã, thành phố;
- VPUB: CVP, PCVP, CB-TH;
- Lưu: VT, KTN (Vũ 110).

**TM. ỦY BAN NHÂN DÂN
CHỦ TỊCH**

Đặng Văn Minh